

Ur boken Gävle stads
Donationer Del 1
Knut Lindberg

Stadens början städse visat Barnkrubban och dess många skyddslingar;
varjemte föreningen godkände köpet och beslöt att i Gefle Stads
Sparbank upplåna resterande köpeskillingen.

Justeras:
Antonie Rettig.

In fidem:
S. H. Aström.

*

Förestående donation har icke av föreningen redovisats såsom en fond. Vär-
det av ovannämnda fastighet, som numera betecknas Södra varvet nr 1, har i
föreningens räkenskaper den 1/1 1945 upptagits såsom en tillgång.

3. Antonie Rettigs testamente den 6 april 1932
med därtill hörande codicill.

Transsumt.

Testamente.

I kraft av den mig genom min avlidne makes och mitt inbördes testa-
mente av den 7 februari 1873 givna rätt förklarar jag, med upphävande
av alla av mig förut gjorda testamentariska förordnanden, min yttersta
vilja med avseende å all min efterlemnade kvarlåtenskap vara följande:

1) Ett belopp av etthundratusen (100.000) kronor skall överlemnas
till förvaltning av säker bankinrättning. Årliga avkastningen härav till-
kommer min svägerska, Anna von Eckermann, född von Rosen, under
hennes livstid, men skall kapitalet efter hennes död utbetalas till den
i punkt 34 omförmälda inköpsfond.

2) Ett belopp av etthundratusen (100.000) kronor skall överlemnas
till förvaltning av säker bankinrättning. Årliga avkastningen härav till-
kommer min svägerska, Beate von Eckermann, född Busch, under
hennes livstid, men skall kapitalet efter hennes död utbetalas till den
i punkt 34 omförmälda inköpsfond.

3) Ett belopp av etthundratusen (100.000) kronor skall överlemnas
till förvaltning av säker bankinrättning. Årliga avkastningen härav till-
kommer Mrs Evelyn Penny under hennes livstid, men skall kapitalet
efter hennes död utbetalas till den i punkt 34 omförmälda inköpsfond.

11) Alla mina böcker, tidskrifter och planschverk utom dem, som
finnas på Sandvik, giver jag till Gefle stads bibliotek.

Till Kvinnoförbundet för Sveriges Sjöförsvar giver jag tiotusen
(10.000) kronor.

18) Till trädgårdsmästaren Andersson på Villa Rettig, Gefle, giver jag tvåtusen (2.000) kronor, som, i händelse han före mig avlidit, tillfalla hans hustru. Han äger med nedan stadgade inskränkning under sin livstid behålla sin bostad på Villa Rettig och tillgodogöra sig avkastningen av trädgården samt gräset i parken därstädes. Han är dock pliktig att under den tid, som de för museet i Gefle avsedda saker förvaras i Villa Rettig, övervaka och vårda desamma mot skälig ersättning av museistyrelsen.

Då museet i Gefle är färdigt och de i Villa Rettig förvarade sakerna kunna dit överföras, må Villa Rettig försäljas, dock med iakttagande av den rätt, som jag tillerkänt trädgårdsmästaren Andersson, vilken rätt emellertid kan mot skälig ersättning utlösas.

Köpeskillingen för villan skall överföras till den i punkt 34 omnämnda Gefle museums förvaltningsfond.

25) Till Barnkrubban i Gefle giver jag tjugu tusen (20.000) kronor. Denna donation skall bära namnet »Fru Antonie Rettigs Fond» och torde förvaltas av skolrådet i Gefle församling eller av den styrelse, som skolrådet kan komma att utse.

26) Till avlöning av en sjuksköterska i Ripsa församling giver jag församlingen ett belopp av sextiotusen (60.000) kronor, varav avkastningen får för ändamålet användas, dock skall arvsskatten snarast möjligt amorteras.

Fonden, som benämnes »John Rettigs Fond», skall överlämnas till förvaltning av säker bankinrättning och bör stå under kyrkorådets vård och tillsyn.

27) Det hus, som jag uppfört vid Sandvik och som innehåller bostad för änkor från Sandviks och Edeby egendomar och en samlingslokal, avsedd till tjänst för nyttiga kunskapers spridande eller annat dylikt ändamål, skall alltjämt för sitt ändamål användas. Å byggnaden är anbragt följande inskrift: »Till minne av Ulla von Eckermann, född Lewenhaupt, av hennes tacksamma barn Antonie och John Rettig».

Till husets underhåll, ljus och värme giver jag tvåhundra tusen (200.000) kronor, av vilket belopp, som skall överlemnas till förvaltning av säker bankinrättning, avkastningen får för nämnda ändamål användas, dock med iakttagande att vad som betalats i arvsskatt är tilligen med visst belopp skall amorteras.

Disp
sedda
fastigh
arvinge
28)
giver j
överler
ningen
samling
»Anto
29)
tusen
mets ä
31)
nor at
Av
ärligen
rikes r
delas
som i
dustri.
Mitt
tillfall
Sverig
ät sin
32)
tonie
liga r
ras i
i mitt
33)
(100.
är av
näm
34)
orde

Dispositionen av detta hus och denna donation för det dermed avsedda ändamålet skall tillkomma egaren av Sandvik, så länge denna tillhörighet eges av Harry von Eckermann eller någon av hans bröstars barn, men derefter av pastorn i Ripsa församling.

28) Till en fond för beklädnad av läsbar vid Sandvik och Edeby ger jag Ripsa församling tjugutusen (20.000) kronor. Beloppet skall överlämnas till förvaltning av säker bankinrättning och får avkastningen, sedan arvsskatt dermed förut betalats, av pastorn i Ripsa församling användas för ifrågavarande ändamål. Fonden skall benämnas »Antonie Rettigs donation».

29) Till Lulli och Axel Rettigs barnhem i Gefle giver jag etthundratusen (100.000) kronor, varav årliga räntan får användas för barnhemets ändamål.

31) Till Gefle stad donerar jag etthundrafemtio tusen (150.000) kronor att förvaltas under namn av »John Rettigs Resestipendiefond».

Av fondens avkastning skall, sedan arvsskatt dermed förut betalats, till en femtedel läggas till kapitalet och återstoden i form av utrikes resestipendier till lämpliga belopp genom Handelskammaren tilldelas skötsamma och intresserade unga män, tillhörande Gefle stad, som i främmande land vilja ytterligare utbilda sig för handel och industri.

Mitt hopp är, att Gefle stad genom dessa sina söner skall bliva i tillfälle att återvinna den starka ställning staden tidigare intagit inom Sveriges kommersiella liv och som min avlidne make städse sökte att åt sin fädernestad bevara.

32) Till Handtverksföreningen i Gefle giver jag att läggas till »Antonie Rettigs donation» ett hundra tusen (100.000) kronor, varav årliga räntan, sedan arvsskatt förut betalats, får av föreningen disponeras i enlighet med bestämmelserna angående den av min avlidne make i mitt namn till föreningen gjorda donation.

33) Till Stockholms Handelshögskola giver jag etthundratusen (100.000) kronor, varav räntan, sedan arvsskatt dermed förut betalats, får av styrelsen användas till Högskolans bästa. Denna fond skall benämnas »John Rettigs donation».

34) Då de föremål av konst och konstindustri, som finnas i mitt bo, torde vara förtjenta av att icke skingras, utan böra sammanföras till

John
Rettigs
Resestipendiefond

en plats, där de jämte de ytterligare föremål av samma art, som kunna komma att anskaffas, bleve till nytta såsom modeller och studieföremål för konstindustriidkare och handtverkare samt i övrigt kunde väcka intresse jämväl hos en större allmänhet för konst och konstindustri, förordnar jag härmed att till Gefle stad av min kvarlåtenskap skola för en museistiftelse utgå dels ett belopp av en million (1.000.000) kronor att såsom *byggnadsfond* användas till uppförande av en museibygnad i Gefle, uteslutande för konst, möbels och annan konstindustri, å vilken byggnad skall anbringas följande inskrift: »Museum, gåva av John och Antonie Rettig till Gefle stad», dels ett belopp av ett hundra tusen (100.000) kronor att utgöra en *inköpsfond*, varav räntan, sedan arvsskatt dermed förut betalats, skall användas till förvärf av lämpliga museiföremål, särskilt äldre konstverk, för detta museum, dels ock en *förvaltningsfond* av tre hundra tusen (300.000) kronor, varav räntan, sedan arvsskatt dermed förut betalats, skall utgå som bidrag till byggnadens uppvärmning och belysning samt till personalen vid ifrågavarande museum.

Museibygnaden skall i huvudsaklig överensstämmelse med planen för min systers palats i Köpenhamn och med ledning av ritningar, som jag ämnar upprätta, uppföras å det område, som begränsas av Södra Kopparslagaregatan i vester, Södra Centralgatan i öster, Södra Strandgatan i norr och nuvarande Vestra Islandsgatan i söder.

För detta måls realiserande testamenterar jag till Gefle stad mina ägande fastigheter i staden nrs 71, 73 och 74 i 1 kv. 1 avd., och är staden pliktig att förvärva och för ändamålet upplåta de i ovannämnda område ingående fastigheterna nrs 72 & 72½, vilka äro erforderliga för att museibygnaden må få ett fritt läge.

Till styrelse för museet skall magistraten i Gefle utse en nämnd av för saken intresserade och sakkunniga personer. Denna museinämnd har att besluta om de inköp av museiföremål, som ovan omförmålas. Museinämnden bör dervid se till, att konstverk och konstindustriella föremål av hög kvalitet inköpas.

Inköps- och förvaltningsfonderna böra särskilt bokföras och få tillgång med stadens övriga tillgångar sammanblandas.

Jag uppställer såsom ytterligare villkor för den i denna punkt omförmålda donation, att Gefle stad ikläder sig ansvaret för museibygnaden

uppförande inom skälig tid i enlighet med vad ovan stadgats samt
densamma och deri förvarade föremåls framtida underhåll.
De omförmälda stiftelse skall benämnas »John och Antonie Rettigs
fonder till Gefle stad».

Till museet giver jag alla i min bostad i Stockholm och i Villa Rettig
Gefle befintliga konst saker såsom tavlor, porsliner, möbler samt, med
undantag av rent personlig lösegendom, övriga lösören som kunna anses
ända att i museet bevaras. Derest jag skulle hava efterlämnat någon
beräkning å de föremål, som jag anser för museet lämpliga, blir den-
samma gällande. I annat fall har utredningsmannen att ur mitt bo-
taga de föremål av angivna beskaffenhet, som enligt hans mening
med museet införlivas.

Till dess museibygnaden hinner uppföras, böra dessa föremål för-
varas i Villa Rettig.

35) Arvsskatt eller andra avgifter, som vid mitt frånfälle skola er-
lagas för de i punkterna 1 till och med 24 samt 30 omförmälda dona-
tioner eller pensioner, skola betalas av mitt sterbhus.

För de i punkterna 1, 2, 3 & 18 nämnda donationer till de i p. 34
omförmälda fonder skall dock sterbhuset ej betala arvsskatt.

36) Derest ej i detta testamente särskild föreskrift lämnats eller
annorledes eljest bestämts, skall beträffande de livräntor och pensioner,
som i detta testamente bortgivits, eller vilka jag under min livstid utfäst,
gälla att ett kapitalbelopp, som utredningsmannen finner skäligt, skall
av honom överlämnas till förvaltning av säker bankinrättning, för att
avkastningen derav må utgå till livräntan eller pensionen. Då någon
lävra eller pension upphör, skall för densamma avsatt kapital till-
falla den i punkt 34 omförmäld inköpsfond.

37) Skulle min efterlemnade förmögenhet icke räcka till alla nu
gjorda donationer, skola de utgå i den ordning, de i detta testamente
under särskilda punkter upptagits, dock att der viss egendom bort-
givits denna skall utgå framför donationer till visst penningebelopp,
såvida egendomen vid min död finnes kvar i mitt bo.

Derest Gefle stad icke inom av utredningsmannen bestämd tid skulle
förklara sig villig att i enlighet med av mig gjorda bestämmelser och
villkor med de jämkningar, som utredningsmannen prövar skäligt med-
giva, emottaga vad till staden i och för museiändamål i punkt 34 done-
rats till de belopp, varmed donationen enligt första stycket i denna

punkt kommer att utgå, förfalla samtliga nämnda museerna och dess samlingar avsedda donationer, som gjorts i detta testamente.

38) Derest donationerna till Gefle stad i och för museiändamål skulle enligt vad i punkt 37 sagts förfalla, skall allt, som enligt punkterna 1, 2, 3, 18, 34, 36 och 39 skolat tillkomma Gefle stad, under namn av »John och Antonie Rettigs museifond» överlämnas till Nationalmuseum i Stockholm i och för avkastningens användande till förvärv av utsökta konstverk.

39) Skulle, sedan alla mitt bo åliggande skatter och avgifter, kostnaden för boets utredning, arvsskatt i vissa fall m. m. blivit betalda och ovan gjorda donationer utgått, något återstå av mitt bos behållning, skall vad som sålunda återstår tillfalla den i punkt 34 omnämnda byggnadsfond att användas företrädesvis till museets inredning.

40) Till Testamentsexekutor och utredningsman uti mitt bo förordnar jag Kanslern för rikets universitet herr Ernst Trygger eller, om han före mig avlidit eller är hindrad, hans son bankdirektören juris kandidaten Carl Trygger.

Utredningsmannen eger rätt att med avseende å boets fasta och lösa egendom med undantag av i detta testamente in specie donerad sådan egendom vidtaga den försäljning, som för penningdonationernas utbetalande eller eljest av honom provas nödig.

Den tidpunkt, då testamentstagarne ega erhålla vad dem genom detta testamente givits, och från vilken tidpunkt således avkastningen av donationen tillkommer testamentstagaren bestämmes av utredningsmannen särskildt för varje testamentstagare efter vad av honom provas skäligt.

Utredningsmannen har ock att med bindande verkan i tvivelaktiga eller stridiga fall fastställa, vad han vet ha varit min avsigt och vilja.

I den varma förhoppningen att detta mitt testamente måtte lända till gagn och välsignelse för de allmänna ändamål och de enskilda personer, som däri ihågkommit, samt att det skall till kommande släkten bevara minnet av min avlidne make John Rettig, vars önsningar jag efter bästa förstånd sökt realisera, förklarar jag alla i detta testamente gjorda bestämmelser utgöra min yttersta vilja, som skedd

Stockholm den 6 april 1932.

Antonie Rettig.
v. Eckermann.

och den
nål sk
punkterna
ler namn
National
ll förvä
ter, kost
it betala
ehällning
nförmalda
ning.
o förord
eller, or
ören jur
fasta och
e donera
tionernas
nom detta
ingen a
ningsman
m pröva
ivelaktiga
och vilja
tte lända
enskilda
ommande
ars önska
la i detta
skedde i

Att fru Antonie Rettig, född von Eckermann, vilken vi personligen
känna, inför oss särskilt tillkallade och på en gång närvarande vittnen
förklarat ovanstående handling innefatta hennes yttersta vilja och
testamente samt att hon, som egenhändigt undertecknat handlingen, vid
frågavarande tillfälle handlat med sundt och fullt förstånd och av fri
vilja, varder härmed av oss intygadt.

Stockholm den 6 april 1932.

Acke Westling.

Albin Johansson.

Att denna handling är det i mitt protokoll av denna dag No 47
omförmalda testamentet betygar

Ex officio:

Clas Östberg.

t. f. Notarius Publicus.

(Stämpel.)

Att denna dag i vår samtida närvaro i detta då tomma konvolut
inlagts en handling, dagtecknad denna dag och försedd med följande
vittnesmening:

Att fru Antonie Rettig, född von Eckermann, vilken vi personligen
känna, inför oss särskildt tillkallade och på en gång närvarande vittnen
förklarat ovanstående handling innefatta hennes yttersta vilja och
testamente samt att hon, som egenhändigt undertecknat handlingen, vid
frågavarande tillfälle handlat med sundt och fullt förstånd och av fri
vilja, varder härmed av oss intygadt.

Stockholm den 6 april 1932.

Acke Westling.

Albin Johansson.»

och att omedelbart efter det berörda handling inlagts i detta konvolut
detsamma tillslutits och förseglats med fyra sigillavtryck, två utvisande
bokstäverna E. T. och två von Eckermannska vapnet, det varder av
oss på en gång närvarande under edlig förpliktelse intygadt.

Stockholm den 6 april 1932.

Acke Westling.

Albin Johansson.

Nr 402. År 1932 den 13 april uppvisat vid vittnesförhör för dödsfalls
skull inför Stockholms rådhusrätts fjärde avdelning; betygar

Ex officio:

Carl Rundqvist.